

Важинський Володимир Михайлович,
доцент кафедри права та гуманітарних
дисциплін Івано-Франківської філії
Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна», кандидат
юридичних наук

УКЛАДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ ЯК ФОРМА ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ СУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ІНВЕТОРІВ

Форми запобігання порушенням інтересів інституційних інвесторів за своєю сутністю є формами управлінської діяльності (частиною механізму публічного управління). Ю. Битяк поділяє всі форми управлінської діяльності на такі: 1) видання нормативних актів управління; 2) видання індивідуальних (ненормативних, адміністративних) актів управління; 3) проведення організаційних заходів; 4) здійснення матеріально-технічних операцій [1, с. 135]. Відповідно в юридичній літературі всі форми діяльності залежно від наслідків прийнято поділяти на дві групи: правові та неправові. Правові мають чітку, послідовну правову регламентацію та правові наслідки [2, с. 129].

Пунктом 16 частини 1 статті 4 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що адміністративний договір - спільний правовий акт суб'єктів владних повноважень або правовий акт за участю суб'єкта владних повноважень та іншої особи, що ґрунтується на їх волеузгодженні, має форму договору, угоди, протоколу, меморандуму тощо, визначає взаємні права та обов'язки його учасників у публічно-правовій сфері і укладається на підставі закону: а) для розмежування компетенції чи визначення порядку взаємодії між суб'єктами владних повноважень; б) для делегування публічно-владних управлінських функцій; в) для перерозподілу або об'єднання бюджетних коштів у випадках, визначених законом; г) замість видання індивідуального акта; ґ) для врегулювання питань надання адміністративних послуг [3].

Наприклад, А. Битяк визначає адміністративний договір як багатосторонній акт, за допомогою якого виникають, змінюються або припиняються взаємні права й обов'язки сторін, що виходять із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який завжди є однією зі сторін угоди [4, с. 9].

Досить обґрунтованим видається підхід О. Остапенка, який

вказує адміністративний договір визначає як акт про взаємну згоду у встановленні зв'язків і відповідає «регулюванню профілактики адміністративних правопорушень за допомогою диспозитивного методу» [5, с. 136]. Диспозитивність правового регулювання в адміністративних договорах проявляється через свободу договірних умов у межах чинного законодавства. В адміністративних договорах рівень диспозитивності, тобто свобода розсуду учасників під час їх укладання, є набагато нижчою ніж у приватному праві, і визначається лише рівноправністю, рівним статусом сторін договору. Зазвичай в адміністративному праві застосовують засоби заборон, зобов'язання (розпорядження) та засоби адміністративно примусу. Проте під час укладання адміністративних договорів, надання публічних сервісних послуг виникають диспозитивні правовідносини, за яких застосовують засіб уповноваження (дозволу) та його різновиди – взаємодію, узгодження, координацію, угоду, адміністративний договір [6, с. 237].

Правочин між адміністративними органами в Україні зазвичай укладається у формі меморандумів про співробітництво, обмін інформацією та проведення спільних заходів у певній сфері [7, с. 207], у тому числі загальних заходів щодо запобігання та попередження певних правопорушень [8, с. 79]. Часто такі меморандуми, якщо говорити про охорону певних суспільних відносин, а не їх врегулювання, укладаються між органами публічної адміністрації та правоохоронними органами і мають на меті обмін інформацією щодо запобігання, попередження та реагування на злочини [9, с. 548].

Так, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України уклала меморандум з Національним антикорупційним бюро України у сфері запобігання та протидії корупції у сфері цінних паперів та фондового ринку [10].

23.11.2016 року між НКЦПФР і Національним агентством з питань запобігання корупції укладений Меморандум про взаєморозуміння, співпрацю та обмін інформацією. Меморандум передбачає консолідацію зусиль сторін, спрямованих на співпрацю у сфері запобігання, виявлення та припинення корупційних правопорушень, зокрема шляхом обміну відповідною інформацією. В рамках співпраці передбачено проведення спільних зустрічей, навчальних заходів та конференцій [11].

11.02.2013 року між НКЦПФР та ФДМУ укладено Угоду «Про інформаційне співробітництво між Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та Фондом державного майна України» №19/14/83, згідно з якою ФДМУ для виконання покладених на нього завдань має право в установленому порядку: одержувати

інформацію, документи і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб; користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, у тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами [12].

В рамках співпраці з іншими державними органами в Україні НКЦПФР має меморандум з НБУ про взаєморозуміння стосовно співробітництва у розвитку інфраструктури ринків капіталу в Україні [13].

Окремо слід вказати, що предмет адміністративного договору не тільки не зазначений на законодавчому рівні, але перебуває на стадії наукових розробок. У доктринальних підходах існує також позиція, що загальним предметом договору є публічний інтерес. Предмет адміністративного договору як форми запобігання порушенням суспільних інтересів у сфері діяльності інституційних інвесторів стане подальшим напрямком наших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.

2. Малков Д. Форми та методи міжнародного контролю: питання теорії. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 4 (160). С. 129–132. С. 129.

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 25.03.2019).

4. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко; за ред.: Ю. П. Битяка. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 544 с.

5. Остапенко О. Методи як засоби регулювання профілактики адміністративних правопорушень. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ*. 2002. № 1. С. 134–137. С. 136.

6. Адміністративне право України : навчальний посібник : у 2-х томах / В. В. Галуцько, В. І. Олефір, М. П. Пихтін та ін.; за заг. ред. В. В. Галуцька. Херсон : ПАТ «Херсонська міська друкарня» 2011. Т. 1. Загальне адміністративне право. 320 с.

7. Топорецька З. М. Сучасні тенденції інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів // Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 100-річчя від дня народження проф. М. В. Салтевського

(м. Харків, 8 листоп. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 356 с. С.207-209.

8. Дрозд О. Ю., Шепетько С.А. Заходи попередження адміністративних правопорушень, що вчиняються у сфері оподаткування. Митна справа. 2014. № 2. С. 79-84.

9. Топорецька З. М. Бюро фінансових розслідувань як незалежний орган по боротьбі з економічними злочинами та інструмент подолання корупції в податковій службі // Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу: мат. міжн. наук-практ. конф. (м. Київ, 5.11.2019 р.) /за заг. ред. О. Г. Рувіна, Н. В. Нестор; уклад. О. І. Жеребко, О. А. Полтавський, О. В. Юдіна. – К.:КНДІСЕ Мініюста України, 2019. С. 548-551.

10. Меморандум №32/14 від 30.05.2016 р. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/Меморандум-між_НКЦПФР-і_НАБУ.pdf (дата звернення: 10.03.2019).

11. Співпраця з держорганами. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/activity/insha-diialnist/spivpratsia-z-derzhorhanamy/#tab-3> (дата звернення: 10.03.2019).

12. Угода про інформаційне співробітництво між Національною комісією з цінних паперів і фондового ринку та Фондом державного майна України від 21.02.2013 р. № 19/14/83. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2017/04/Угода-між-НКЦПФР-і-ФДМ.pdf> (дата звернення: 12.03.2019).

13. Меморандум про взаєморозуміння стосовно співробітництва у розвитку інфраструктури ринків капіталу в Україні від 27.06.2017 р. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/memnbu.pdf> (дата звернення: 17.03.2019).